

МАТЭРЫЯЛЫ ПА АРХЕАЛОГІІ БЕЛАРУСІ

MATERIALS ON THE ARCHAEOLOGY OF BELARUS

Выпуск 28

**Вынікі даследаванняў першабытных
і сярэдневяковых старажытнасцей Беларусі
(памяці Таццяны Мікалаеўны Каробушкінай)**

**Results of investigations of the Pre-Historic
and Medieval antiquities of Belarus
(in remembrance of Tatyana Karobushkina)**

МАТЭРЫЯЛЫ ПА АРХЕАЛОГІІ БЕЛАРУСІ

MATERIALS ON THE ARCHAEOLOGY OF BELARUS

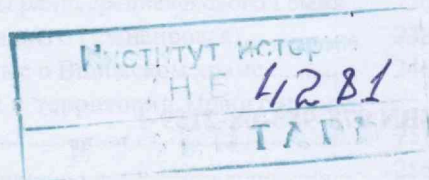
Зборнік навуковых артыкулаў
Заснаваны ў 1957 годзе

Выпуск 28

**Вынікі даследаванняў першабытных
і сярэднявечных старажытнасцей Беларусі
(памяці Таццяны Мікалаеўны Каробушкінай)**

**Results of investigations of the Pre-Historic
and Medieval antiquities of Belarus
(in remembrance of Tatyana Karobushkina)**

Мінск
«Беларуская навука»
2017

У чарговым выданні Інстытута гісторыі НАН Беларусі змешчаны навуковыя артыкулы і матэрыялы, прысвечаныя Лаўрэату Дзяржаўнай Прэміі Рэспублікі Беларусь, вучонай, якая працавала ў галіне археалогіі амаль 50 гадоў, Т. М. Каробушкінай. У зборніку прадстаўлены археалагічныя старажытнасці розных часоў – ад эпохі каменя да Новага часу – Беларусі і сумежных краін, а таксама вынікі палявых работ 2014 г.

Зборнік навуковых артыкулаў разлічаны на археолагаў, гісторыкаў, краязнаўцаў, музейных работнікаў, настаўнікаў і ўсіх тых, хто любіць старажытную гісторыю, цікавіцца матэрыяльнай і духоўнай культурай нашых продкаў.

Укладальнікі:

А. М. Мядзведзеў, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;
В. У. Мядзведзева, кандыдат гістарычных навук

Рэдакцыйная калегія:

В. М. Ляўко, доктар гістарычных навук, прафесар (галоўны рэдактар);
В. Л. Лакіза, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (намеснік галоўнага рэдактара);
А. Г. Калечыц, доктар гістарычных навук, прафесар;
П. Ф. Лысенка, доктар гістарычных навук, прафесар;
І. А. Марзалюк, доктар гістарычных навук, прафесар;
А. М. Мядзведзеў, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;
С. А. Піваварчык, доктар гістарычных навук, дацэнт;
Г. В. Штыхаў, доктар гістарычных навук, прафесар;
В. І. Кошман, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (адказны сакратар);
А. В. Вайцяховіч, кандыдат гістарычных навук (намеснік адказнага сакратара);
С. Д. Дзярновіч (тэхнічны сакратар);
П. С. Курловіч-Бяляўская (тэхнічны сакратар)

Навуковы рэдактар

А. М. Мядзведзеў, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Рэцэнзенты:

доктар гістарычных навук, прафесар С. Я. Рассадзін,
доктар гістарычных навук А. А. Макушнікаў,
кандыдат гістарычных навук А. В. Вайцяховіч

Выданне падрыхтавана ў рамках выканання Дзяржаўнай праграмы навуковых даследаванняў на 2016–2020 гады «Эканоміка і гуманітарнае развіццё беларускага грамадства» (навуковы кіраўнік – член-карэспандэнт, доктар гістарычных навук, прафесар А. А. Каваленя), падпраграмы № 1 «Гісторыя і культура» (навуковы кіраўнік – кандыдат гістарычных навук, дацэнт В. В. Даніловіч).

На вокладцы змешчана выява каменнага барэльефа з царквы г. Турава.

ЗМЕСТ

«Питай Бог малым...» (памяти Татьяны Николаевны Коробушкиной) (Л. В. Колединский, П. Ф. Лысенко).....	5
Храналагічны паказальнік навуковых прац Таццяны Мікалаеўны Коробушкінай (складальнік А. У. Льюцік).....	18
Спіс навуковых справаздач Таццяны Мікалаеўны Коробушкінай (складальнік В. У. Мядзведзева).....	24

АРТЫКУЛЫ

Віцязь С. П., Дучыц Л. У., Мядзведзева В. У. Жанчыны ў беларускай археалогіі XVIII – першай паловы XX ст.	26
Калечыц А. Г. Узнікненне і развіццё вытвараючых формаў гаспадаркі на тэрыторыі Беларускага Палесся	35
Дубицкая Н. Н. Естественнаучные методы исследования древней керамики в Беларуси.....	45
Носевич В. Л. Междисциплинарный подход к проблеме происхождения славян: новые перспективы.....	48
Риер Я. Г. О развитии земледелия в средневековой Европе по археологическим данным	61
Коробушкина Т. Н., Саливон И. И. Сельское население Среднего Побужья IX–XIII вв. (по материалам курганных могильников)	65
Лысенко П. Ф. О политической принадлежности Верхнего Понеманья в X – начале XII в.	77
Колединский Л. В. Возделывание, уборка, переработка и хранение урожая в Витебске в XIII–XIV вв. (по материалам раскопок Верхнего замка).....	87
Ляшкевич Э. А. Археалагічная экспедыцыя Беларускай акадэміі навук па Случчыне і Тураўшчыне ў 1929 годзе.....	101
Рассадин С. Е. Об объекте прозелитической активности летописного Войшелкова монастыря	117
Пазднякоў В. С. Паўстанне і заняпад Цаперскага манастыра пад Клецкам	127
Юрэцкі С. С. Керамічныя комплексы прыпяцка-нёманскай і нёманскай культур Беларускага Панямоння.....	138

МАТЭРЫЯЛЫ

Вашанаў А. М. Куль-1 – мезалітычная стаянка ў басейне ракі Шчары.....	148
Ткачоў А. Ю., Вашанаў А. М. Мезалітычныя матэрыялы з басейна р. Лясная Правая	161
Езепенко И. Н., Медведев А. М. Археологические исследования многослойного поселения Курчино-2 в бассейне реки Вилии	173
Крывальцэвіч М. М. Каменныя сякеры тыпу Навасёлкі і некаторыя аспекты іх культурна-гістарычнай інтэрпрэтацыі.....	179
Хомченко Я. Л. История изучения памятников бронзового века Могилевского Посожья (вторая половина XIX – середина XX в.).....	187
Войтехович А. В. О средневековом кладбище возле городища на р. Менка.....	196
Дубицкая Н. Н., Поболь Л. Д. Средневековые находки из Тайманово (Белорусское Поднепровье)....	200
Егорейченко А. А. Средневековые находки из городища Ратюнки.....	209
Тимофеев А. Г., Ляшкевич Э. А. Комплекс древнерусских памятников у д. Хильчицы Житковичского района в работах межвоенного времени	214
Макушников О. А., Лошенко М. И. Палеоботанические материалы раннесредневекового Гомия... ..	230
Сергеева М. С. Бондарное ремесло в Южной Руси (территория Среднего Поднепровья).....	238
Шинаков Е. А., Яганов А. В. История исследований и новые данные о Вщижском храме.....	246
Яскович А. С. Детали височных колец (металлические бусины) с территории Новогрудского и Лидского районов. Технология производства.....	251
Осадчий Е. Н. Бачевский замок XVII века.....	256

ПАЛЯВЫЯ ДАСЛЕДАВАННІ 2014 ГОДА

Бибиков Д. В., Ивакин В. Г., Оленич А. Н. Новые данные о ремесле и торговле населения древнерусского Вышгорода (по предварительным результатам исследований 2014 г.).....	261
Макушников О. А., Иванова Е. С., Линденков Д. Н., Фетисов А. А. Исследования Моховского комплекса в 2014 году	267
Плавінскі М. А. Раскопкі Мядзельскага замка ў 2014 годзе.....	275
Чубур А. А., Гурьянов В. Н. Обработка кости в околном городе средневекового Вщижа (по материалам раскопок 2014 г.).....	286
ПРЫНЯТЫЯ СКАРАЧЭННІ	291

Навуковае выданне

МАТЭРЫЯЛЫ ПА АРХЕАЛОГІІ БЕЛАРУСІ
MATERIALS ON THE ARCHAEOLOGY OF BELARUS

Зборнік навуковых артыкулаў

Выпуск 28

**Вынікі даследаванняў першабытных
і сярэднявечных старажытнасцей Беларусі
(памяці Таццяны Мікалаеўны Каробушкінай)**

**Results of investigations of the Pre-Historic
and Medieval antiquities of Belarus
(in remembrance of Tatyana Karobushkina)**

Рэдактар *Н. Т. Гаўрыленка*
Мастацкі рэдактар *Д. А. Комлеў*
Тэхнічны рэдактар *В. А. Тоўстая*
Камп'ютарная вёрстка *Л. І. Кудзерка*

Падпісана да друку 04.07.2017. Фармат 60 × 84¹/₈. Папера афсетная. Друк лічбавы.
Ум. друк. арк. 33,95. Ул.-выд. арк. 32,3. Тыраж 120 экз. Заказ 115.

Выдавец і паліграфічнае выкананне:

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «Выдавецкі дом «Беларуская навука».
Пасведчанні аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў
№ 1/18 ад 02.08.2013, № 2/196 ад 05.04.2017. Вул. Ф. Скарыны, 40, 220141, г. Мінск.